

۱- مثنوی چگونه شعری است؟ توضیح دهید.

۲- در تعریف و توضیح هر قالب شعر ذکر چه نکاتی الزامی است؟

۳- در جمله‌های زیر زمان فعل را مشخص کنید.

الف- می‌دوم تا آواز خود را بشنوم
ب- معاونان او را به زندان‌های انفرادی انداختند

۴- شکل گرافیکی قرار گرفتن قافیه در قالب مثنوی را رسم کنید.

۵- در عبارت زیر فعل، فاعل و مفعول را مشخص کنید.

کشتی گیران جوان میدان را ترک کردند.

۶- در جمله‌های زیر فعل و مفعول را پیدا کنید.

استادان و پزشکان نامدار، دانشگاه و بیمارستان جندی‌شاپور طب اسلامی را در بغداد گسترش دادند.

۷- در عبارت زیر فعل، فاعل، مفعول را مشخص کنید.

چشمه‌ها در کردستان دشت و صحرا را سیراب می‌کنند.

۸- ضرب‌المثل‌های زیر را کامل کنید.

(۱) (.....؟)

مگسانند گرد شیرینی

(.....؟)

(۲) نابرده رنج گنج میسر نمی‌شود

۹- آرایه ضرب‌المثل را توضیح دهید.

۱۰- در جمله‌ی زیر فاعل، مفعول، فعل را بنویسید.

خدای عزوجل اسراف را دشمن می‌داند.

۱۱- در جمله‌ی زیر فاعل، مفعول، فعل را مشخص کنید.

نوجوان مقدمات علم زمان خود را در شیراز فرامی‌گیرد.

۱۲- در عبارت زیر اجزاء جمله را مشخص کنید.

محمد غالباً در مسابقه برنده می‌شود.

۱۳- در جمله‌ی زیر فاعل و مفعول و فعل را مشخص کنید. (انمره)

"طبیعت در کردستان زیبایی خود را به نمایش گذاشته است."

۱۴- برای هر یک از کلمات زیر یک مترادف بنویسید:

شجاعت، صبر، سرافرازی

۱۵- بیت «ده روز مهر گردون افسانه است و افسون

نیکی به جای یاران فرصت شمار یارا» به چه معنی است؟

۱۶- «خواندن» که از مهارت‌های اصلی زبان است چند گام دارد؟

۱۷- متن حماسی چه ویژگی مهمی دارد؟

۱۸- متن ستایش و نیایش پروردگار چه ویژگی دارد؟

۱۹- متن‌ها و شعرهایی که اندرزی و تعلیمی هستند چگونه خوانده می‌شوند؟

۲۰- بیت «زنهار مگو سخن به جز راست هرچند تو را در آن ضررهاست» به چه معنی است؟

۲۱- شاعر برای سعادت و خوشبختی چه کارهایی را پیشنهاد می‌کند؟

۲۲- از نظر بهلول، آداب خوردن چیست؟

۲۳- آداب سخن گفتن از نظر بهلول کدام است؟

۲۴- آداب خوابیدن از نظر بهلول چیست؟

۲۵- معنی واژه‌های زیر را بنویسید.

(۱) چرتکه (۲) چاپار (۳) اسطرلاب (۴) پیک

۲۶- معنی واژه‌های زیر را بنویسید.

(۱) خدادادی (۲) چیرگی (۳) هنجار (۴) حریم
(۵) معیار (۶) حصار (۷) هویت (۸) رهاورد

۲۷- مفرد کلمات زیر را بنویسید.

(۱) مظاهر (۲) فضایل

۲۸- آسیب‌های جدی جامعه‌ی ماشینی امروز از نظر «اکبری شیلدره» چه هستند؟

۲۹- هسته گروه اسمی چیست؟ با ذکر مثال توضیح دهید.

۳۰- علامت یا نشانه‌ی «مد»، (˘) در چه نوع کلماتی لازم است و از چه نوع کلمات باید پرهیز کرد؟

۳۱- معنی واژه‌های زیر را بنویسید.

(۱) جولاهه (۲) دولت

۳۲- بیت «کای فرازنده‌ی این چرخ بلند وی نوازنده‌ی دل‌های نژند» به چه معنی است؟

۳۳- معنی واژه‌های زیر را بنویسید.

(۱) دلچ (۲) فرازنده (۳) نژند (۴) جیب
(۵) ثنا (۶) سفتن (۷) رخس (۸) پندار

۳۴- معنی واژه‌های زیر را بنویسید.

(۱) خرف	(۲) خموش	(۳) خواری	(۴) خس
(۵) عزّت	(۶) عز	(۷) چاشت	(۸) بالین

۳۵- معنی بیت زیر را بنویسید.

کنم از جیب نظر تا دامن

چه عزیزی که نکردی با من

۳۶- بیت «درِ دولت به رخم بگشادی

تاج عزّت به سرم بنهادی» به چه معنی است؟

۳۷- بیت «حدّ من نیست ثنایت گفتن

گوهر شکر عطایت سفتن» منظور چیست؟

۳۸- منظور از «رخش پندار همی راند ز دور» چیست؟

۳۹- معنی این دو بیت را بنویسید.

آمد آن شسکرگزاریش به گوش

گفت کای پیر خرف گشته خموش

خار بر پشت، زنی زین سام گام

دولت چیست؟ عزیزیت کدام؟

۴۰- بیت «عزّت از خواری نشناخته‌ای

عمر در خارکشی باخته‌ای» یعنی چه؟

۴۱- معنی این دو بیت را بنویسید.

پیر گفتا که چه عزّت زین به

که نسیم بر در تو بالین نه

کای فلان چاشت بده یا شامم

نان و آبی که خورم و آشامم

۴۲- در داستان «آقا مهدی» شانه‌هایشان را بالا انداختند کنایه از چیست؟

۴۳- در داستان «آقا مهدی» [همه جای ایران، سرای من است] منظور چیست؟

۴۴- در داستان «آقا مهدی» [تو ماهیات را بگیر] منظور چیست؟

۴۵- عبارت «بالین نه» در مصرع [که نیام بر در تو بالین نه] کنایه از چیست؟

۴۶- پیر خارکش دارای چند ویژگی‌های ظاهری بود؟

۴۷- شعر ایرج میرزا تحت تأثیر شعر نظامی سروده شده است. بیت زیر از نظامی با کدام قسمت درس ارتباط معنایی دارد؟

۴۸- عبارت «گوهر سفتن» در مصرع «گوهر شکر عطایت سفتن» کنایه از چیست؟

۴۹- چگونه می‌توان به آزادی و آزادگی رسید؟

۵۰- قافیه و ردیف را در بیت‌های زیر پیدا کنید؟

شکر گویم که مرا خوار نساخت	به خسی چون تو گرفتار نساخت
داد بسا این همه افتادگی‌ام	عزّ آزادی و آزادگی‌ام

۵۱- مصرع «از گفته‌ی او میبچ سر را» کنایه از چیست؟

۵۲- علت اصلی بحران‌های زندگی چیست؟

۵۳- روایت «من عرف نفسه، فقد عرف ربه» با کدام مهارت زندگی ارتباط دارد؟

۵۴- به کمک نشانه‌ی «را» کلمات و ترکیبات زیر، جمله بسازید:

(۱) عقربه	(۲) مهارت زندگی	(۳) واقعیت	(۴) عاطفه
-----------	-----------------	------------	-----------

۵۵- شاعر برای سعادت و خوش‌بختی، چه کارهایی را پیشنهاد می‌کند؟

۵۶- واژه‌های زیر را در جمله به‌کار ببرید؟

(۱) هان	(۲) زنهار	(۳) تأمل	(۴) چابک
---------	-----------	----------	----------

۵۷- بیت، «زنهار، مگو سخن به جز راست

هرچند تو را در آن ضررهاست» به چه چیزی تلمیح دارد؟

۵۸- مصرع «کای فرازنده‌ی این چرخ بلند» منظور از چرخ بلند چیست؟

۵۹- مصرع «در دولت به رخم بگشادی» کنایه از چیست؟

۶۰- بیت «پیرگفتا که چه عزّت زین به

که نیام بر در تو بالین نه» مصراع دوم کنایه از چیست؟

۶۱- روان‌خوانی «آقا مهدی» خاطرات کدام شهید است؟

۶۲- معنی این دو بیت زیر را بنویسید.

شکر گویم که مرا خوار نساخت	به خسی چون تو گرفتار نساخت
داد بسا این همه افتادگی‌ام	عزّ آزادی و آزادگی‌ام

۶۳- صفت بیانی چیست؟ با ذکر مثال.

۶۴- در عبارات زیر، صفت‌های بیانی را بیابید.

(۱) زنان اندیشمند، در سربلندی ایران عزیز، نقش مؤثر داشته‌اند.

(۲) من آینده‌ای درخشان برای این نوجوان می‌بینم.

(۳) برگ‌های سبز، زیر نور گرم خورشید می‌رخشیدند.

۶۵- کلمات زیر را با صفت‌های بیانی مناسب، گسترش دهید.

(۱) مطالب	(۲) کاشف	(۳) لهجه	(۴) دریا
-----------	----------	----------	----------

۶۶- بیت «شرف مرد به جود است و کرامت به سجود هر که این هر دو ندارد عدمش به ز وجود» کدام کلمات جناس دارند.

۶۷- معنی واژه‌های زیر را بنویسید.

(۱) پیکره	(۲) گزند	(۳) گستاخی	(۴) خیل
(۵) تازش	(۶) حماسه	(۷) زیور	(۸) حامی

۶۸- عبارت «ایران سرافراز هرگز رنگ نباخت» [رنگ باختن] کنایه از چیست؟

۶۹- معنی این واژه‌ها را بنویسید.

(۱) خلافت	(۲) عرصه	(۳) آزادمنشی	(۴) سیما
-----------	----------	--------------	----------

۷۰- عبارت «چهار دانش آموز به همان کلاس آمدند» نوع صفت‌ها را مشخص کنید.

۷۱- معنی واژه‌های زیر را بنویسید.

(۱) شمایل	(۲) خوف	(۳) غایت	(۴) مواج
(۵) روین تن	(۶) پوپک	(۷) فروتن	(۸) شکبیا

۷۲- شعر «ای وطن من» از کدام اثر شاعر است؟

۷۳- معنی این سه بیت را بنویسید.

(۱) خارکش پیری با دلق درشت	پشته‌ای خار همی برد به پشت
(۲) لنگ‌لنگان قدمی برمی‌داشت	هر قدم دانه‌ی شکری می‌کاشت
(۳) کای فرازنده‌ی این چرخ بلند	وی نوازنده‌ی دل‌های نژند

۷۴- معنی ابیات زیر را بنویسید.

(۱) کنم از جیب نظر تا دامن	چه عزیزی که نکردی با من
(۲) در دولت به زخم بگشادی	تاج عزت به سرم بنهادی
(۳) حد من نیست ثنایت گفتن	گوهر شکر عطایت سفتن

۷۵- معنی ابیات زیر را بنویسید.

(۱) نوجوانی به جوانی مغرور	رخش پندار همی راند ز دور
(۲) آمد آن شکرگزاریش به گوش	گفت کای پیر خرف گشته، خموش
(۳) خار بر پشت زنی زین‌سان گام	دولت چیست؟ عزیزیت کدام؟

۷۶- معنی ابیات زیر را بنویسید.

(۱) عزت از خواری نشناخته‌ای	عمر در خارکشی باخته‌ای
(۲) پیر گفت که چه عزت زین به	که نیم بر در تو بالین نه
(۳) کای فلان چاشت بده یا شام	نان و آبی که خورم و آشام

۷۷- معنی این دو بیت را بنویسید.

(۱) شکر گویم که مرا خوار نساخت	به خسی چون تو گرفتار نساخت
(۲) داد بسا این همه افتادگی‌ام	عزت آزادی و آزادگی‌ام

۷۸- عبارت «ماهی را هر وقت از آب بگیری تازه است» کنایه از چیست؟

۷۹- علت اصلی بحران‌های زندگی چیست؟

۸۰- به کمک نشانه‌ی «را» کلمات و ترکیبات زیر، جمله بسازید:

(۱) عقربه	(۲) مهارت زندگی	(۳) واقعیت	(۴) عاطفه
-----------	-----------------	------------	-----------

۸۱- مصرع «از گفته‌ی او میبچ سر را» کنایه از چیست؟

۸۲- عبارت «گوهر سفتن» در مصرع «گوهر شکر عطایت سفتن» کنایه از چیست؟

۸۳- عبارت «بالین نه» در مصرع «که نیام بر در تو بالین نه» کنایه از چیست؟

۸۴- قافیه و ردیف را در بیت‌های زیر پیدا کنید.

شکر گویم که مرا خوار نساخت	به خسی چون تو گرفتار نساخت
داد با این همه افتادگی‌ام	عزت آزادی و آزادگی‌ام

۸۵- در عبارات زیر سجع و جناس را بیابید.

(۱) الهی چون تو حاضری چه جویم و چون تو ناظری، چه گویم.	
(۲) سرو چمان من چرا میل چمن نمی‌کند	همدم گل نمی‌شود، یاد سمن نمی‌کند

۸۶- سوالات قائم مقام برای آزمایش فرزندان‌ش چه بود؟

۸۷- خدمات قائم مقام فراهانی و امیرکبیر به ایران چه بوده است؟

۸۸- با افزودن کسره به هریک از کلمه‌های زیر، گروه کلمات جدید بسازید.

(۱) حرم	(۲) حکمت	(۳) طراوت	(۴) کاشف
---------	----------	-----------	----------

۸۹- مصرع «ای هدهد صبا به سبا می‌فرستم» کلمه [هدهد] منظور چیست؟

۹۰- چرا اروحانیت و چهره‌های علمی - فرهنگی، تأثیر بیش‌تری در جامعه دارند؟

۹۱- در داستان «آقا مهدی» شانه‌هایشان را بالا انداختند کنایه از چیست؟

۹۲- مصرع «کای فرازنده‌ی این چرخ بلند» منظور از چرخ بلند چیست؟

۹۳- معنی واژه‌های مشخص شده را بنویسید.

الف) جولاهه‌ای به وزارت رسیده بود.

ب) کن نیک تأمل در این باب

ج) مریدان از پی آن عارف رفتند.

د) باری طعام خوردن خود را می‌دانی

۹۴- معنای واژه‌های مشخص شده را بنویسید.

الف) خانواده، هنجار، حریم و قانونی دارد.

ب) منظره سرسبز، جلوه و جمال پروردگار را نشان می‌دهد.

ج) این همه دولت که مرا همت، همه از امیر است.

۹۵- معنای واژه‌های زیر را بنویسید.

الف) معترف

ب) زنه‌ار

ج) قُروغ

د) چاپار

هـ) دعوی

و) چابکی

ز) هویت

ح) غفلت

۹۶- در عبارت‌های زیر، گروه‌ها اسمی و هسته هریک از آن‌ها را مشخص کنید.

الف) این روح زلال باران است که جلوه‌های زیبایش را می‌بینی.

ب) حکیمان نیز راز حیات و اسرار آفرینش را نمی‌دانند.

۹۷- در هر عبارت «مشبه» و «مشبه‌به» را مشخص کنید.

الف) اینترنت، پنجره‌ای است رو به جهان بیرون.

ب) شمع خرد برافروزد در دل و بشتاب / با دلِ روشن به روی عالم روشن

۹۸- معنی و مفهوم عبارت‌های زیر را بنویسید.

الف) روزی ناگاه از پس وزیر، بدان خانه دَر شد.

ب) به قدر فهم مستمعان می‌گویم.

ج) از گفته او میبچ سَر را.

۹۹- در هریک از جمله‌های زیر، حرف «را» چه کاربرد و مفهومی دارد؟

الف) امیر او را گفت که این چیست؟

ب) پهلول پرسید: «آیا سخن گفتن خود را می‌دانی؟»

۱۰۰- در گروه‌های اسمی، زیر، هسته و وابسته را مشخص کنید.

الف) آن دو مردِ دانشمند درستکار ایرانی

ب) همان چهار دانشجوی موفق مسابقات کشوری

ج) آن رزمنده وارسته ایران اسلامی

۱۰۱- معنای درست واژه‌های زیر را بنویسید.

فرازنده - رخس - پندار - ثنا - خِرف - چاشت

۱۰۲- غلط‌های املائی را بیابید و آن‌ها را تصحیح کنید.

«سطح لرزان گودال - توپ‌ها و خومپاره‌اندازها - مهمات و پوکه‌های بَرَاغ - تبلیقات سنگرها - روهیه فرماندهان -

مهره‌های شطرنج - ساقه علف‌ها»

۱۰۳- عبارت‌های زیر را با کلمات مناسب کامل کنید.

الف) جامی، شاعر و نویسنده معروف ایرانی در قرن می‌زیست. وی به مناسبت محل تولدش نیز تخلص می‌کرد.

ب) جامی هفت اورنگ را به تقلید از سرود. از دیگر آثار او و است.

۱۰۴- دو واژه بنویسید که نظیر «خورش و خورشت» به دو شکل به کار روند.

۱۰۵- شکل هندسی قالب مثنوی را رسم کنید و دو نمونه از مثنوی‌های معتبر فارسی را نام ببرید.

۱۰۶- در بیت زیر تشبیه را بیابید و ارکان آن‌را مشخص کنید.

«لنگ لنگان قدمی برمی‌داشت / هر قدم دانه شکری می‌کاشت»

۱۰۷- با توجه به بیت «کای فرازنده این چرخ بلند / وی نوازنده دل‌های نژند»

الف) مفهوم از «چرخ بلند» چیست؟

ب) مفهوم قسمت مشخص شده را بنویسید.